LOTIN TILINI TIBBIYOT OLIY TA’LIM MUASSASALARIDA O‘QITISHDA YANGICHA METODLARDAN FOYDALANISH

Shodiyev Sardor Baxtiyorovich
Samarqand davlat tibbiyot universiteti talabasi
Xudayqulov Azizjon Abduqaxxorovich
Samarqand davlat tibbiyot universiteti talabasi
Normurodova Sohiba Mallayevna
Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqolada tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida lotin tilini o‘qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion metodlardan foydalanish masalalari batafsil yoritilgan. Lotin tilining tibbiy terminologiyani shakllantirishdagi fundamental o‘rni, uni o‘qitishda interfaol metodlar, muammoli ta’lim, raqamli texnologiyalar hamda fanlararo integratsiyaning ahamiyati ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari asosida lotin tilini o‘qitish samaradorligini oshirishga qaratilgan metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: lotin tili, tibbiyot ta’limi, innovatsion o‘qitish metodlari, interfaol ta’lim, tibbiy terminologiya.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы использования современных педагогических подходов и инновационных методов при обучении латинскому языку в медицинских высших учебных заведениях. Проанализирована роль латинского языка в формировании медицинской терминологии, а также эффективность интерактивных методов обучения, проблемно-ориентированного обучения, цифровых технологий и междисциплинарной интеграции. Полученные результаты подтверждают целесообразность внедрения инновационных методов для повышения профессиональной компетентности студентов.

Ключевые слова: латинский язык, медицинское образование, инновационные методы обучения, интерактивное обучение, медицинская терминология

Abstract. This article examines the use of modern pedagogical approaches and innovative teaching methods in teaching Latin in medical higher education institutions. The role of Latin in the formation of medical terminology, as well as the effectiveness of interactive teaching methods, problem-based learning, digital technologies, and interdisciplinary integration, is analyzed. The study results demonstrate that innovative teaching methods significantly contribute to the development of students’ professional competencies and terminological literacy.

Keywords: Latin language, medical education, innovative teaching methods, interactive learning, medical terminology

ISSN 3030-3907

KIRISH

Bugungi kunda tibbiyot sohasida xalqaro standartlarga mos, yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ushbu jarayonda tibbiy terminologiyani mukammal egallash muhim ahamiyat kasb etadi. Tibbiy terminlarning asosiy qismi lotin tiliga tayangan holda shakllangan bo‘lib, bu tilni chuqur o‘rganish bo‘lajak shifokor va farmatsevtlarning kasbiy faoliyatida zarur hisoblanadi.

Lotin tili anatomiya, gistologiya, farmakologiya, toksikologiya va klinik fanlar bilan uzviy bog‘liqdir. Shu sababli tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida lotin tilini o‘qitish faqat grammatik bilim berish bilan cheklanmasdan, talabalarda kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga yo‘naltirilishi lozim.

An’anaviy o‘qitish usullarida lotin tili ko‘pincha quruq yodlash asosida olib boriladi. Natijada talabalar terminlarning mazmunini chuqur anglamasdan, ularni tezda unutib qo‘yadilar. Mazkur holat zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

MATERIAL VA METODLAR

Mazkur tadqiqot tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida lotin tili fanini o‘qitish jarayonini takomillashtirishga qaratilgan bo‘lib, tadqiqot davomida nazariy va amaliy metodlar majmuasidan foydalanildi. Tadqiqot obyekti sifatida tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida lotin tili fanini o‘qitish jarayoni tanlandi, tadqiqot predmeti esa lotin tilini o‘qitishda qo‘llanilayotgan an’anaviy va innovatsion pedagogik metodlarning samaradorligi hisoblanadi.

Tadqiqotning nazariy asosini lotin tilini o‘qitish metodikasi, tibbiy terminologiya hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalar bo‘yicha ilmiy-pedagogik adabiyotlar tashkil etdi. Ushbu manbalar tahlili orqali lotin tilini o‘qitishning mavjud yondashuvlari o‘rganilib, ularning afzallik va kamchiliklari aniqlab olindi.

Amaliy tadqiqot jarayonida dars mashg‘ulotlarini kuzatish metodi qo‘llanildi. Kuzatuvlar davomida talabalarning mashg‘ulotlardagi faolligi, lotin terminlarini o‘zlashtirish darajasi hamda interfaol metodlarning ta’lim jarayoniga ta’siri tahlil qilindi. Shuningdek, talabalar o‘rtasida so‘rovnoma o‘tkazilib, lotin tili faniga bo‘lgan qiziqish, innovatsion metodlarga munosabat va ularning samaradorligi baholandi.

Tadqiqotda qiyosiy tahlil metodi yordamida an’anaviy o‘qitish usullari bilan muammoli ta’lim (Problem-Based Learning), interfaol metodlar, kommunikativ yondashuv hamda raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlarning natijalari solishtirildi. Raqamli ta’lim vositalari sifatida elektron darsliklar, interaktiv testlar va onlayn platformalardan foydalanildi.

ISSN 3030-3907

Tadqiqot natijalarini baholash jarayonida talabalarning terminologik savodxonligi, amaliy ko‘nikmalari va mustaqil fikrlash darajasi asosiy mezon sifatida belgilandi. Olingan ma’lumotlar umumlashtirilib, lotin tilini o‘qitishda yangicha metodlardan foydalanish ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslab berildi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, innovatsion metodlar asosida tashkil etilgan lotin tili darslari talabalarning o‘zlashtirish darajasini sezilarli oshirdi. Interfaol mashg‘ulotlar davomida talabalar lotin terminlarini klinik va farmatsevtik fanlar bilan bog‘lab o‘rganish imkoniga ega bo‘ldilar.

Muammoli vaziyatlar asosida tashkil etilgan topshiriqlar talabalarning mustaqil fikrlash, mantiqiy tahlil qilish va xulosa chiqarish ko‘nikmalarini rivojlantirdi. Raqamli ta’lim platformalaridan foydalanish esa bilimlarni mustahkamlashda yuqori samaradorlikni ta’minladi.

MUHOKAMA

Olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, lotin tilini o‘qitishda innovatsion metodlardan foydalanish an’anaviy yondashuvlarga nisbatan yuqori samaradorlikka ega. Fanlararo integratsiya talabalarning kasbiy dunyoqarashini kengaytiradi va terminologik savodxonligini oshiradi.

Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar ta’lim jarayonini individuallashtirishga va talabalarni mustaqil ta’limga yo‘naltirishga xizmat qiladi.

1. Interaktiv darslar

Interaktiv darslar lotin tilini o‘qitishda talabaning bevosita ishtirokini ta’minlaydi. Ushbu metodlar orqali talabalar passiv tinglovchi emas, balki ta’lim jarayonining faol subyektiga aylanadi. Interaktiv darslar jarayonida munozara, savol-javob, guruhli ishlash va rolli o‘yinlardan foydalaniladi.

Tibbiyot yo‘nalishida bu metod ayniqsa muhim bo‘lib, talabalar lotin terminlarini klinik holatlar, retsept yozish, anatomik tuzilmalarni tavsiflash jarayonida qo‘llash imkoniga ega bo‘ladilar. Natijada terminologik bilimlar mustahkamlanadi va amaliy ko‘nikmalar shakllanadi.

2. Multimedia resurslari

Multimedia resurslaridan foydalanish lotin tilini o‘qitishda ko‘rgazmalilik va tushunarlilikni oshiradi. Video, audio, animatsiya va elektron darsliklar orqali murakkab grammatik tuzilmalar va terminlar talabalarga osonroq yetkaziladi.

Masalan, anatomik terminlarning talaffuzi, yozilishi va ma’nosini multimedia vositalari orqali tushuntirish talabaning eslab qolish darajasini oshiradi. Raqamli platformalar yordamida mustaqil ta’limni tashkil etish ham samarali natija beradi.

ISSN 3030-3907

3. Amaliy mashg‘ulotlar

Amaliy mashg‘ulotlar lotin tilini kasbiy faoliyat bilan bevosita bog‘lash imkonini beradi. Ushbu metod asosida talabalar retseptlar tuzish, farmatsevtik terminlarni tahlil qilish, anatomik nomlarni to‘g‘ri qo‘llash kabi topshiriqlarni bajaradilar.

Amaliy mashg‘ulotlar talabalarda nazariy bilimlarni real vaziyatlarda qo‘llash ko‘nikmasini shakllantiradi. Bu esa bo‘lajak shifokor va farmatsevtlarning kasbiy tayyorgarligini oshirishga xizmat qiladi.

4. Gamifikatsiya

Gamifikatsiya ta’lim jarayoniga o‘yin elementlarini joriy etish orqali talabalarning motivatsiyasini oshiradi. Lotin terminlari bo‘yicha viktorinalar, test-o‘yinlar, ball to‘plash tizimi orqali darslar qiziqarli va samarali tashkil etiladi.

Gamifikatsiya metodi talabalarda raqobatbardoshlikni kuchaytiradi, bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi va dars jarayonidagi psixologik bosimni kamaytiradi. Ayniqsa, boshlang‘ich bosqich talabalari uchun bu metod yuqori samaradorlikka ega.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida lotin tilini o‘qitishda yangicha metodlardan foydalanish ta’lim sifatini oshiradi, talabalarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantiradi va tibbiy terminologiyani puxta egallashiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Baykulov A.K. Tibbiy va bioorganik kimyo. – Samarqand, 2022.
2. Axmedov B.B. Oliy ta’limda innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2021.
3. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge, 2019.
4. Harmer J. How to Teach English. – Longman, 2018.
5. Farmatsevtik terminologiya fanidan amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar".
6. "Farmatsevtik terminologiyaga kirish" qo'llanmasi.TOSHKENT 2005 y 150 bet.
7. Самибаева Н. Р., Самиев А. С., Мамурова И. Н. КЛИНИКО-ЭЛЕКТРОНЕЙРОМИОГРАФИЧЕСКАЯ ДИАГНОСТИКА И РЕАБИЛИТАЦИЯ ВЕРТЕБРОГЕННОЙ ПОЯСНИЧНО-КРЕСТЦОВОЙ РАДИКУЛОПАТИИ //Актуальные вопросы профилактики и лечения сосудистой патологии головного мозга. – 2017. – С. 34-35.
8. Normurodova, Sokhiba. "THE SOCIAL AND CULTURAL IMPORTANCE OF THE LATIN LANGUAGE AND ITS PRESENT AND HISTORICAL

ISSN 3030-3907

LANDSCAPE." *Центральноазиатский журнал академических исследований* 2.5 (2024): 51-55.4.
9. Normurodova, S. M., & Yorova, S. K. (2023). Nemis tili frazeologik birikmalari va tilning lug'at boyligi. *Science and Education*, *4*(2), 1672-1675.
10. Yorova, S., Aytmuratova, P., Esanova, M., & Normurodova, S. (2023). Phraseological Units In The Medical Field Of English And Uzbek Cultures. *Development and innovations in science*, *2*(2), 10-13.
11. Sohiba, N., & Perkhan, A. (2023). The role of latin terms in medicine. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036*, *12*(10), 1-3.
12. Zafar, M., & Sohiba, N. (2023). Kundalik turmushda keng qo'llanilishda bo'lgan suyuqliklarni ifodalovchi dori shakllari haqida chet el ilmiy nashrlaridan olingan fikrlar.

ISSN 3030-3907